

DZIECKO W ŚWIECIE WARTOŚCI

Program wychowawczy dla dzieci 5-letnich

Opracowanie:
mgr Agnieszka Wojas

Tarnobrzeg 2004

WSTĘP

Bajki jednoznacznie kojarzone są z dziećmi, gdyż, jak powszechnie wiadomo, na tym etapie rozwoju mały człowiek poznaje świat rzeczywisty przez pryzmat świata wyimaginowanego, stworzonego z myślą o nim, jego potrzebach i możliwościach.

W okresie przedszkolnym dziecko podlega socjalizacji i wychowaniu nie tylko w kręgu własnej rodziny, ale również w szerszych grupach społecznych. Poznaje świat za pomocą operacji konkretnych, posługuje się myśleniem magicznym, szuka prostych związków przyczynowo – skutkowych. Bajki wprowadzają je w świat roślin, zwierząt, ludzi z ich typowymi cechami i przywarami. Poznaje wzorce osobowe, prototypowe postacie dobra i zła. Zaczyna postrzegać ludzkie zachowania oraz ich konsekwencje. Dowiaduje się, jakie wartości są cenione poprzez jednoznaczne pokazanie, kogo i za co spotyka nagroda czy kara. Poznaje abstrakcyjne pojęcia, takie, jak dobro, zło, sprawiedliwość, miłość, przyjaźń, piękno i wiele innych. Uczy się wrażliwości, zachowań prospołecznych oraz empatii dzięki przeżywaniu wydarzeń wraz z bohaterami.

Bajki odgrywają istotną rolę w rozwoju emocjonalnym dzieci. W bajkowe przygody wplecione są różne życiowe sytuacje. Dziecko przeważnie utożsamia się z postacią głównego bohatera; towarzyszy mu w wędrówce, razem z nim przeżywa radość, smutek, ból, nawiązuje przyjaźnie, stawia czoło wrogom, podejmuje wyzwania, odpoczywa i bawi się. Dzięki tej identyfikacji zapoznaje się z całą gamą emocji, uczuć i postaw. Uczy się zachowań społecznie akceptowanych oraz tych, które są potępiane, form ekspresji emocji, sposobów reagowania w trudnych sytuacjach oraz zaspokajania różnych potrzeb.

*Kierując się powyższymi przesłankami, jak również treściami zawartymi w misji naszego przedszkola postanowiłam wykorzystać bajkę jako element wspomagający wykreowanie osobowości dziecka już na poziomie wieku przedszkolnego. Dlatego też zdecydowałam się na opracowanie programu „**Dziecko w świecie wartości**” wierząc, iż będzie on dobrym przewodnikiem w pracy dydaktyczno – wychowawczej, a założenia w nim zawarte znajdą odzwierciedlenie w postawach wychowanków, zarówno moich, jak i innych nauczycieli, chcących ów program wykorzystać.*

Agnieszka Wojas

Program „*Dziecko w świecie wartości*” został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną Przedszkola Nr 13 im. Jana Pawła II w Tarnobrzegu w dniu 30.08.2004 r. i będzie wdrażany w pracy dydaktyczno – wychowawczej z dziećmi 5 – letnimi.

CEL GŁÓWNY:

Zapoznanie dzieci z takimi wartościami, jak dobro, piękno, miłość i innymi; rozumienie ich i stosowanie w życiu codziennym.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- ocena postępowania bohaterów literackich, głównie bajek;
- ocenianie postępowania swojego i innych z wyeksponowaniem pozytywnych cech charakteru;
- uświadamianie, że negatywne zachowania nie są społecznie akceptowane;
- wskazywanie konsekwencji zachowań aspołecznych;
- rozwijanie wrażliwości na krzywdę innych z jednoczesnym aktywizowaniem do niesienia pomocy w konkretnych sytuacjach;
- podawanie wzorów do naśladowania;
- zapoznanie z wyrażeniem „dobre uczynki” i zachęcanie do ich czynienia;
- odnoszenie się do dzieci i dorosłych z uczuciem miłości, troskliwości, opiekuńczości, życzliwości, serdeczności, szacunku, poszanowania ich godności;
- zapoznanie z takimi wartościami, jak przyjaźń, szczęście; interpretowanie ich na miarę własnych możliwości;
- rozwijanie właściwego stosunku do świata zwierząt i przyrody;
- uwrażliwianie na piękno otaczającego świata;
- zachęcanie do wyrażania specyficznych, indywidualnych upodobań dziecięcych w ocenianiu elementów rzeczywistości, bez narzucania własnego punktu widzenia, aczkolwiek wskazywania subiektywnego pojęcia „*brzydoty*” (to, co podoba się tobie, nie musi podobać się innym i odwrotnie);
- nabywanie umiejętności uważnego słuchania tekstu ze zrozumieniem ze słuchu (słuchanie nagrań z płyty CD).

METODY:

- słuchowa (słuchanie bajki z płyty CD)
- słowna (rozmowy, objaśnienia, instrukcja)
- oglądowa (ilustracje, obserwacja, pokaz)
- czynna (zadania stawiane do wykonania, wycieczki, spacer)

FORMA:

- praca z całą grupą
- praca w małym zespole
- praca indywidualna

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Płyta CD *10 najpiękniejszych bajek*, ilustracje do bajek, różnorodny materiał do wykonania prac plastycznych np. papier biały i kolorowy, kredki, farby, klej.

EWALUACJA:

- Obserwacja zachowań dzieci w różnych sytuacjach;
- Interpretacja zachowań swoich, rówieśników, osób dorosłych i bohaterów literackich przez dzieci (quiz, zeszyt obserwacji);
- Umiejętność wyrażania swoich upodobań w ocenianiu elementów rzeczywistości; dostrzeganie piękna otaczającego świata przez dzieci (quiz, zeszyt obserwacji).

Do opracowania niniejszego programu wykorzystałam zbiór bajek zawartych na płycie CD pt. *10 najpiękniejszych bajek* wydanych wraz z czasopismem *Twoje Dziecko* oraz *Program wychowania przedszkolnego Moje Przedszkole* Cz. Cyrańskiego i M. Kwaśniewskiej.

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

ZADANIE	FORMA REALIZACJI	OSIĄGNIĘCIA I CZYNNOCI DZIECI	TERMIN REALIZACJI
Rozwijanie u dzieci takich wartości, jak życzliwość, szacunek, miłość, szczęście.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchanie bajki z płyty CD pt. <i>Bajka o chłopcu, który zgubił uśmiech</i>; 2. Rozmowa z dziećmi nawiązująca do jej treści; 3. Praca twórcza dzieci. 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi zmienić tok bajki czyniąc ją od początku <i>szczęśliwą</i>; – potrafi wymienić kilka charakterystycznych objawów szczęścia; – rozumie potrzebę przyjaznego nastawienia do ludzi, zwierząt i do świata; – wie, że poczucie własnego szczęścia <i>udziela</i> się innym z naszego otoczenia; – potrafi narysować <i>Szczęśliwy świat</i>. 	wrzesień
Zapoznanie dzieci z wyrażeniem <i>dobre uczynki</i> , zachęcanie do ich czynienia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchanie bajki z płyty CD pt. <i>O Hani, smoku i czarodziejskich okruszkach</i>; 2. Rozmowa z dziećmi na podstawie wysłuchanej bajki; 3. Praca twórcza dzieci. 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi dostrzec smutek u innych; – rozumie pojęcie: <i>dobre uczynki</i> oraz potrafi dostrzec potrzebę ich czynienia; – potrafi odtworzyć chronologicznie przebieg wydarzeń z bajki jednocześnie dobierając właściwe ilustracje; – potrafi wyciągnąć właściwe wnioski (konsekwencją dobrego uczynku jest czyjeś zadowolenie); – dzieli się swoimi wrażeniami wywołanymi czynieniem <i>dobrych uczynków</i> np. skierowanych do rodziców, rodzeństwa, pani w przedszkolu, kolegi, koleżanki; – potrafi zauważyć <i>dobre uczynki</i> czynione przez innych względem niego; – umie złożyć smoka z części, nakleić go na kartkę oraz pokolorować. 	październik

<p>Rozwijanie wrażliwości na krzywdę innych z jednoczesnym aktywizowaniem do niesienia pomocy w konkretnych sytuacjach.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchanie bajki z płyty CD pt. <i>Mrówka Gapcio</i>; 2. Rozmowa z dziećmi dotycząca treści bajki; 3. Praca twórcza dzieci. 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi ułożyć historyjkę obrazkową na podstawie wysłuchanej wcześniej bajki jednocześnie streszczając ją; – umie dostrzec, kiedy ktoś potrzebuje pomocy; – wie, na czym polega przyjaźń i pomoc przyjacielska; – potrafi wykonać mrowisko wycinając mrówki i naklejając na dużą płaszczyznę tworząc kopiec – praca zbiorowa (pomaganie sobie nawzajem podczas pracy). 	<p>listopad</p>
<p>Zachęcanie do wyrażania specyficznych, indywidualnych upodobań dziecięcych w ocenianiu elementów rzeczywistości, bez narzucania własnego punktu widzenia, aczkolwiek wskazywania subiektywnego pojęcia <i>brzydoty</i> (to, co podoba się tobie, nie musi podobać się innym i odwrotnie).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchanie bajki z płyty CD pt. <i>O misiu, który nie chciał spać</i>; 2. Rozmowa na podstawie treści bajki; 3. Praca twórcza dzieci. 4. Zimowy spacer. 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi samodzielnie opowiedzieć przygodę misia; – wie, w jaki sposób zwierzęta przygotowują się do zimy; – wie, jakie zwierzęta zasypiają na zimę i dlaczego; – potrafi opisać słowami uroki oraz mankamenty zimy; – potrafi wspólnie z innymi dziećmi przedstawić obraz zimy - praca zespołowa. 	<p>grudzień</p>
<p>Ocenianie postępowania swojego i innych z wyeksponowaniem pozytywnych cech charakteru (ktoś może być miły, uczynny, życzliwy, dobry).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchanie bajki z płyty CD pt. <i>Bajka nie bajka o gwiazdce z nieba</i>; 2. Rozmowa zainspirowana treścią bajki; 3. Praca twórcza dzieci. 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi właściwie ocenić postępowanie gwiazdki; – rozumie więzi łączące najbliższych członków rodziny, tj. rodzice – dzieci; – umie wymienić cechy dobrych, kochających rodziców (na przykładzie bohaterów bajki oraz własnych rodziców); – potrafi narysować <i>Kochającą rodzinę</i>. 	<p>styczeń</p>

<p>Uwrażliwianie na piękno otaczającego świata; rozwijanie właściwego stosunku do świata przyrody.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchanie bajki z płyty CD pt. <i>Czarodziejski dąb</i>; 2. Rozmowa dotycząca treści wysłuchanej bajki; 3. Praca twórcza dzieci. 4. Wycieczka do lasu. 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi właściwie zinterpretować fakty przedstawione w bajce; – rozumie konieczność dbania o środowisko przyrodnicze; – wie, w jaki sposób należy zachowywać się w stosunku do roślin; – rozumie pojęcia: <i>pomnik przyrody, rośliny chronione</i>; – umie samodzielnie wykonać drzewo techniką wydzieranki. 	<p>lutym</p>
<p>Rozwijanie u dzieci pozytywnego stosunku do zwierząt; wskazywanie konsekwencji złych zachowań wobec innych.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchanie bajki z płyty CD pt. <i>Jak ptaszki Bartusia odmieniły</i>; 2. Rozmowa na podstawie treści bajki; 3. Praca twórcza dzieci. 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać złe i dobre zachowanie Bartusia; – potrafi zaprezentować własną osobę w oparciu o swoje postępowanie wobec innych (zwierząt, ludzi itp.); – rozumie konieczność pozytywnego stosunku i zachowania się wobec zwierząt; – rozumie pojęcie: <i>przyjaciel</i>; – potrafi wykonać wybrane zwierzątko dowolną techniką. 	<p>marzec</p>
<p>Ocenianie postępowania swojego i innych z wyeksponowaniem pozytywnych cech charakteru (ktoś może być miły, uczynny, życzliwy, dobry).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchanie bajki z płyty CD pt. <i>Skąd się wzięły stokrotki</i>; 2. Rozmowa z dziećmi dotycząca treści bajki; 3. Praca twórcza dzieci. 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie treść bajki i potrafi odpowiedzieć na pytania z nią związane; – rozumie pojęcia: <i>radość, serdeczność, smutek</i>; – umie odpowiedzieć na pytanie: <i>skąd się wzięły stokrotki?</i>; – czuje więź emocjonalną z najbliższymi członkami rodziny, wyraża swoje przywiązanie i szacunek dla nich; – potrafi zilustrować wybrany fragment bajki. 	<p>kwiecień</p>

<p>Aktywne obserwowanie otaczającego świata (nazywanie elementów, interpretowanie faktów, odtwarzanie zaobserwowanych zjawisk, rysowanie, naśladowanie dźwięków; tworzenie własnego obrazu rzeczywistości).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchanie bajki z płyty CD pt. <i>O tym, jak słońce dzień spędziło</i>; 2. Rozmowa zainspirowana treścią bajki; 3. Praca twórcza dzieci. 4. Wiosenny spacer. 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, jaką rolę spełnia słońce w naszym życiu; – potrafi nazwać niektóre zjawiska atmosferyczne: deszcz, śnieg, mróz, wiatr; – potrafi rozpoznać krajobraz przedstawiony na ilustracjach i opisać go (dzień słoneczny, pochmurny, w deszczu, po deszczu itp.); – potrafi dostrzec piękno otaczającego świata; – potrafi zrobić duży plakat przedstawiający uroki wiosny (na podstawie bajki) – praca zespołowa. 	<p>maj</p>
<p>Podsumowanie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Quiz dotyczący znajomości i rozumienia poznanych wartości, tj. dobro, piękno, miłość. 2. Praca twórcza dzieci. 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi właściwie ocenić przedstawioną przez nauczycielkę sytuację; – umie wskazać pozytywne i negatywne zachowania bohaterów krótkich scenek; – umie utożsamić się z niektórymi bohaterami; – potrafi ułożyć krótkie opowiadanie do wskazanej przez nauczycielkę wartości (przyjaźń, dobro, piękno, miłość itp.); – potrafi zrobić ilustrację do wybranej scenki (opowiadania). 	<p>czerwiec</p>